

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/182/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120307670
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Slovinská
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:6120307670.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Slovinskej a sudkýň JUDr. Oľgy Mičietovej a JUDr. Zuzany Matyiovej v spore žalobcu Slovak Estate s.r.o., Bratislava - Staré Mesto, Tallerova 4, IČO: 50 050 907, zast. Advokátskou kanceláriou VASIL' & partners, s.r.o., Košice, Žižkova 4D, IČO: 47 240 482 proti žalovanému V. T., nar. X.X.XXXX, K. W. XXX, zast. JUDr. Milanom Slobodnikom, advokátom, Košice, Štúrova 20, o zaplatenie 1.201,60 eura s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 12C/155/2020 z 18. júna 2021

rozhodol:

Rozsudok potvrdzuje.

Žalovanému priznáva proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) predmetným napadnutým rozsudkom žalobu zamietol (výrok I.) a žalovanému priznal náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 % (výrok II.)

2. Rozhodol tak o nároku uplatnenom žalobcom proti žalovanému titulom náhrady za užívanie spoluvlastníckeho podielu žalobcu v rozsahu 1/6 na nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v k.ú. Košická Polianka evidovaných na LV č. XXX ako pozemok - parc. č. 164 - zastavaná plocha a nádvorie, parc. č. XXX/X - zastavaná plocha a nádvorie a stavba súp. č. 195 - rodinný dom na parc. č. XXX žalovaným s odôvodnením, že žalovaný ako ďalší podielový spoluvlastník ich užíva nad rozsah jeho spoluvlastníckeho podielu 4/6 za účelom naplnenia jeho bytových nárokov a to v rozsahu podlahovej plochy rodinného domu, ktorá prislúcha v rozsahu spoluvlastníckeho podielu 1/6 žalobcovi, a to bez akejkoľvek dohody či zmluvy o užívaní, príp. nájomnej zmluvy, čím sa žalovaný na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil, pričom jeho dlh a za užívanie predmetných nehnuteľností od 20.4.2019 do 31.12.2019 predstavuje 1.201,60 eura.

3. Súd uviedol, že žalovaný s podanou žalobou nesúhlasil. V odpore proti platobnému rozkazu, ktorý bol vydaný v upomínacom konaní poukázal na to, že spolu s manželkou adoptovali deti (syna a dcéru) z detského domova, ktoré po smrti manželky zdedili podiel na dome každý po 1/6 k celku, pričom dcéra odpredala svoj podiel žalobcovi a na synov podiel je vedená exekúcia v prospech spoločnosti EOS KSI Slovensko, obe deti ho po dovŕšení dospelosti opustili a odvrhli. Uviedol, že je invalidným dôchodcom so závažnými zdravotnými ťažkosťami, v predmetnom dome žije sám a s ohľadom na zdravotné problémy nemôže užívať záhradu ani v podiele, ktorý mu patrí. Namietol, že žalobca ani raz neprejavil záujem užívať dom či záhradu, pričom v prípade záujmu žalobcu mu môže byť zabezpečené užívanie spoločnej veci v rozsahu jeho podielu, k čomu ho tým vyzval. Trval na tom, že žalobcovi nerobí žiadne prieky, aby mohol svoj podiel užívať. Namietol tiež nepreukázanú cenu nehnuteľností,

z ktorej žalobca pri vyčíslení bezdôvodného obohatenia vychádzal a rozporoval samotnú existenciu bezdôvodného obohatenia, keďže právo žalobcu, ako i jeho právo je právom spoluvlastníka. Žalobca v replike na podaný odpor uviedol, že pre konanie nemá žiaden význam, že žalovaný nemôže užívať záhradu v jeho (žalobcovom) podiele. Argumentoval, že podiel nepredstavuje určitú konkrétnu časť spoločnej veci (napr. konkrétnu časť pozemku), ani neopravňuje spoluvlastníka užívať len určitú reálnu časť veci, pretože pri podielovom spoluvlastníctve nie je známe, ktorému spoluvlastníkovi patrí tá ktorá časť spoločnej veci. Spoluvlastníkovi, ktorému nie je zabezpečené užívanie v rozsahu jeho podielu, vzniká nárok na poskytnutie zodpovedajúcej náhrady. Žalovaný v duplike reagoval, že užívanie konkrétnych častí nehnuteľnosti jednotlivými spoluvlastníkmi zákon ponecháva na ich dohodu. Právo na náhradu za užívanie spoločnej veci druhým vlastníkom má obmedzený spoluvlastník len vtedy, keď druhý spoluvlastník v rozpore s dohodou spoluvlastníkov a proti vôli obmedzeného spoluvlastníka užíva celú vec sám. Ak druhý spoluvlastník neužíva celú spoločnú vec v rozsahu prevyšujúcom veľkosť jeho spoluvlastníckeho podielu, potom nedochádza k nadužívaniu veci týmto spoluvlastníkom. V takom prípade nič nebráni druhému spoluvlastníkovi, aby sa tiež podieľal na svojom užívacom oprávnení v rozsahu svojho podielu, a to užívaním zostávajúcej časti veci. Zotrvával na tom, že žalobcu neobmedzil v užívaní nehnuteľnosti, ako aj trval na tom, že žalobca doposiaľ neprejavil záujem o ich užívanie v miere zodpovedajúcej jeho spoluvlastníckemu podielu. Súd vykonaním dokazovania, oboznámením sa s listinnými dôkazmi - výpisom z LV č. XXX pre k.ú. Košická Polianka, výzvou na vydanie bezdôvodného obohatenia z 9.3.2020, ako aj ďalšími listinnými dôkazmi založenými v spise ustálil skutkový stav veci, v zmysle ktorého sú strany sporu podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností v k.ú. Košická Polianka evidovaných na LV č. XXX ako pozemok parc. č. 164 o výmere 445 m² - zastavaná plocha a nádvorie a parc. č. 166/4 o výmere 455 m² - zastavaná plocha a nádvorie a stavby rodinného domu súpisné č. 195 postavenom na parc. č. 164, a to žalobca vo veľkosti 1/6 a žalovaný vo veľkosti 4/6. Výzvou z 9.3.2020 žalobca vyzval žalovaného na úhradu dlžnej čiastky 1.201,60 eura predstavujúcej bezdôvodné obohatenie vzniknuté na strane žalovaného, nakoľko mal za to, že žalovaný užíva predmetné nehnuteľnosti nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu bez právneho dôvodu a bez finančnej náhrady, na ktorú výzvu žalovaný nereagoval. Zistil, že žalovaný si je vedomý, že žalobca má na predmetných nehnuteľnostiach spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/6, avšak vstupu na predmetné nehnuteľnosti žalovaný žalobcovi nijakým spôsobom nebránil a žalobca sa ich užívania ani nijakým spôsobom nedomáhal. Na pojednávaní žalovaný uviedol, že predmetné nehnuteľnosti užíva sám a rodinný dom s tromi obytnými miestnosťami a kuchyňou je jeho obydľím. Citujúc § 136 ods. 1, § 137 ods. 1 a § 139 ods. 1 Občianskeho zákonníka, po vykonanom dokazovaní dospel súd k záveru, že žalobca nesprávne kvalifikoval žalobou uplatnený nárok, ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, keďže predmetom konania je nárok spoluvlastníka (žalobcu) na náhradu za neužívanie spoločnej veci v rozsahu jeho spoluvlastníckeho podielu, vyplývajúci z § 137 ods. 1 Obč. zákonníka. Predpokladom úspešnosti tohto nároku je preukázanie skutočnosti, že žalobca neužíva predmetnú nehnuteľnosť v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu, a zároveň, že toto neužívanie je práve dôsledkom toho, že vec v spoluvlastníctve je užívaná druhým spoluvlastníkom (žalovaným) nad rozsah jeho spoluvlastníckeho podielu. Súd mal za to, že tieto skutočnosti sa žalobcovi nepodarilo preukázať. Za nesporné súd vyhodnotil, že žalobca predmet spoluvlastníctva reálne neužíva ako aj, že predmetné nehnuteľnosti sú užívané iba žalovaným, ktorý ich dlhodobo užíva s tým, že rodinný dom je jeho obydľím. Súd však nemal preukázané, žalobca ani netvrdil ani nepreukázal, že mu žalovaný akýmkoľvek spôsobom bráni v užívaní predmetných nehnuteľností v rozsahu jeho spoluvlastníckeho podielu a ani nebolo v konaní preukázané, že by žalobca bol niekedy prejavil záujem o ich užívanie, užívacieho práva k nim sa nikdy nedomáhal. Súd mal za to, že uvedený nárok by žalobcovi prináležal len v prípade, ak by užívanie nebolo možné v dôsledku toho, že žalovaný užíva predmet spoluvlastníctva nad svoj spoluvlastnícky podiel, čo však preukázané nebolo. Podľa názoru súdu, žalovaný predmetné nehnuteľnosti neužíva nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu, aj keď býva sám, a to s prihliadnutím na to, že spoluvlastnícky podiel nie je možné vyčleniť reálne, keďže ide o podiel ideálny. Uzavrel, že ak nebolo preukázané užívanie predmetu spoluvlastníctva žalovaným nad rozsah jeho spoluvlastníckeho podielu, logicky toto nemôže byť dôvodom neužívania spoločnej veci druhým spoluvlastníkom - žalobcom v rozsahu jeho spoluvlastníckeho podielu. Z uvedeného vyplýva aj to, že žalobcovi nič nebráni v tom, aby svoje užívacie právo k spoločným nehnuteľnostiam v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu využíval. Súd zdôraznil, že žalobca bez toho, aby mal reálny záujem o užívanie predmetných nehnuteľností v rozsahu svojho podielu, mal skutočný záujem len na finančnej náhrade za neužívanie spoločnej veci, čo však, nemá oporu v § 137 ods. 1 Obč. zákonníka. Keďže sa žalobcovi v konaní nepodarilo preukázať dôvodnosť uplatneného nároku, súd žalobný návrh zamietol.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a priznal žalovanému, ktorý mal vo veci plný úspech nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

4. Rozsudok napadol včas podaným odvolaním žalobca, a to v celom rozsahu a z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP. Zdôraznil, že predovšetkým nesúhlasí s argumentáciou súdu, ktorá bola základom pre zamietnutie žaloby, pričom odcitoval v plnom znení odseky 17., 18. a 19. odôvodnenia rozsudku. Podľa názoru žalobcu, odkážuc pri tom na citovaný odsek 19. odôvodnenia rozsudku, si súd logicky odporuje, nakoľko najprv uviedol, že v prípade podielového spoluvlastníctva sa jedná o ideálne spoluvlastníctvo, pričom následne z toho vyvodil nedôvodnosť uplatňovaného nároku. Uviedol, že podielové spoluvlastníctvo je založené na existencii ideálnych podielov na spoločnej veci, pričom ideálny podiel znamená, že každý zo spoluvlastníkov vykonáva práva a povinnosti k celej veci v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu, a to spoločne s ostatnými spoluvlastníkmi. Pre predmetné súdne konanie je bez právneho významu to, že žalovaný nemôže užívať záhradu v podiele žalobcu, nakoľko podiel nepredstavuje určitú konkrétnu časť spoločnej veci (napr. určitú konkrétnu časť pozemku), resp. vlastnícke právo spoluvlastníka sa nevzťahuje len na určitú konkrétnu časť spoločnej veci, ani neopravňuje spoluvlastníka užívať len určitú reálnu časť veci, to všetko platí i v prípade, uviedol žalovaný, že určitá časť spoločnej veci svojou veľkosťou zodpovedá výške jeho spoluvlastníckeho podielu. Počas trvania spoluvlastníctva preto nie je známe, ktorému spoluvlastníkovi patrí tá ktorá časť spoločnej veci. Spoluvlastníkovi, ktorému nie je zabezpečené užívanie v rozsahu jeho podielu na spoločnej veci, vzniká nárok na poskytnutie zodpovedajúcej náhrady. V súvislosti s otázkou náhrady za neužívanie spoločnej veci žalobca poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 31Cdo/503/2011, z ktorého citoval, ako aj poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27.10.2010 sp. zn. 6Cdo/184/2010, podľa ktorého neužívanie veci v rozsahu spoluvlastníckeho podielu spoluvlastníkom musí byť dôsledkom jej užívania druhým spoluvlastníkom nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu, len v takom prípade sa spoluvlastník užívajúci spoločnú vec nad rozsah spoluvlastníckeho podielu podieľa na prisvojovaní si úžitkovej hodnoty vo väčšej miere než zodpovedá jeho podielu. S poukazom na uvedené mal žalobca za zrejmé, že žalovaný nie je oprávnený samostatne užívať určitú reálnu polovicu predmetnej nehnuteľnosti bez toho, aby bol zároveň viazaný k uzatvoreniu dohody o užívaní predmetnej nehnuteľnosti so žalobcom ako podielovým spoluvlastníkom. Užívaním predmetného pozemku v podielovom spoluvlastníctve žalobcu bez právneho dôvodu sa teda žalovaný bezdôvodne obohatil na úkor žalobcu. Vo vzťahu k užívaniu veci spoluvlastníkom nad rámec jeho spoluvlastníckeho podielu, uviedol žalobca, že sa Najvyšší súd SR vyslovil v rozsudku z 27.9.1979 sp. zn. „2Cz/54/79“, že pokiaľ jeden zo spoluvlastníkov v rozpore s dohodou a proti vôli ostatných spoluvlastníkov sám užíva predmet spoluvlastníctva, musí ostatným spoluvlastníkom poskytnúť náhradu. V ďalšej časti odvolania žalobca sa zaoberal otázkou výšky bezdôvodného obohatenia, ktorú si žalobou uplatnil a voči ktorej sume žalovaný namietal. Mal námietky žalovaného proti výške nároku za nedostatočne kvalifikované, tvrdil, že ak žalovaný poprel výšku bezdôvodného obohatenia, bol povinný súčasne uviesť vlastné tvrdenie o hodnote nehnuteľnosti. Súd prvej inštancie sa však v rozsudku výškou uplatneného nároku vôbec nezaoberal, nakoľko nárok nemal daný ani čo do dôvodu. Žalobca navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie.

5. Žalovaný v replike na odvolanie žalobcu vyjadril s podaným odvolaním nesúhlas, mal ho za nedôvodné. Naopak, rozsudok súdu prvej inštancie považuje za správny a zákonný, náležité odôvodnený, pričom právne posúdenie veci súdom prvej inštancie je plne súladné s rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu SR. Zhodnotil, že žalobca svoje odvolanie opiera predovšetkým o charakter spoluvlastníckeho podielu ako ideálneho podielu na veci, podľa ktorého je spoluvlastnícky podiel iba číselným výrazom právneho postavenia spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom. Takýto charakter podielového spoluvlastníctva však neodporuje ustálenému súdному výkladu § 137 ods. 1 Obč. zákonníka. Konštatoval, že na to, aby mohol užívať časti spoločnej veci nie je pred tým potrebné spoluvlastníctvo zrušiť a vyporiadať. Takýto výklad by popieral akýkoľvek význam existencie spoluvlastníctva. Rozsah užívania veci však nesmie presahovať mieru zodpovedajúcu veľkosti spoluvlastníckeho podielu žalovaného, ako to mal za možné vyvodiť aj z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Uviedol, že súd prvej inštancie správne poukázal, že nárok spoluvlastníka na náhradu za neužívanie spoločnej veci v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu vyplýva z § 137 ods. 1 Obč. zákonníka, ako aj následne, totožne s uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/184/2010 z 27.10.2010, správne uviedol, že nevyhnutným predpokladom nároku spoluvlastníka na náhradu za neužívanie spoločnej veci je užívanie tejto veci druhým spoluvlastníkom nad rozsah jeho spoluvlastníckeho podielu, t.zn. neužívanie veci v rozsahu spoluvlastníckeho podielu spoluvlastníkom

musí byť dôsledkom jej užívania druhým spoluvlastníkom nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu. Žalovaný sa s takým odôvodnením v plnej miere stotožnil, pretože nárok spoluvlastníka na náhradu za neužívanie spoločnej veci nevzniká, ak druhý spoluvlastník užíva len časť veci v rozsahu neprevyšujúcom jeho spoluvlastnícky podiel. Uviedol, že náhrada požadovaná žalobcom je náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva a keďže v tomto prípade k obmedzeniu vlastníckeho práva žalobcu nedošlo, nemohol mu vzniknúť ani nárok na zaplatenie náhrady, ktorú žiadal. Žalobcovi nič nebránilo, aby sa tiež podieľal na svojom užívaní oprávnení v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu, takže jeho spoluvlastnícky podiel žalovaný nijako neobmedzil. Argumentáciu žalobcu vzťahujúcu sa, resp. týkajúcu sa požadovanej výšky náhrady, označil za bezpredmetnú. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a uplatnil si nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

6. Na vyjadrenie žalovaného k podanému odvolaniu reagoval žalobca odvolacou duplikou, v ktorej na základe odvolacej repliky žalovaného, označil jeho argumentáciu za právne neudržateľnú a opätovne zopakoval viac-menej všetko to, čo už uviedol v odvolaní. Nič nové neuviedol.

7. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 CSP) a oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 a § 358 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 a § 365 CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie a ako vecne správne ho podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

8. Žalobca napadol rozsudok odvolaním z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP, ktoré odvolacie dôvody v odvolaní výslovne označil, avšak jednotlivo tieto nešpecifikoval. Niet však žiadnych pochyb, keďže to žalobca doslova uviedol, že sa nestotožnil so skutkovými závermi a právnou argumentáciou súdu prvej inštancie obsiahnutou v odsekoch 17., 18. a 19. odôvodnenia rozsudku, ktoré odseky zároveň v plnom znení odcitoval, a v ktorých odsekoch súd skutkovo vyhodnotil a právne uzavrel, že žalobca nepreukázal a ani netvrdil, že mu žalovaný akýmkoľvek spôsobom bráni v užívaní predmetných nehnuteľností v rozsahu jeho spoluvlastníckeho podielu, nepreukázal ani (žalobca), že by niekedy o užívanie prejavil záujem, resp. sa svojho užívacieho práva bol domáhal, pričom uplatnený nárok by mu prináležal len v takom prípade, ak by užívanie nebolo možné v dôsledku toho, že žalovaný užíva predmet spoluvlastníctva nad svoj spoluvlastnícky podiel, čo preukázané v konaní nebolo a žalovaný predmetné nehnuteľnosti neužíva nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu, aj keď býva sám, nakoľko dôvodil súd, spoluvlastnícky podiel nie je možné vyčleniť reálne, keďže ide o podiel ideálny.

9. Odvolací súd po preskúmaní odvolaním napadnutého rozsudku konštatuje, že sa s jeho odôvodnením v celom rozsahu stotožňuje, pričom na jeho správnosti nič nemení ani podané odvolanie. Po preskúmaní obsahu spisu dospel odvolací súd k záveru, že ani jeden zo žalobcom uplatnených odvolacích dôvodov nie je daný. Odvolacie námietky žalobcu nemajú vplyv na vecnú správnosť rozsudku a nie sú spôsobilé privodiť jeho zmenu. Ani počas odvolacieho konania nevyšli najavo také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie vo veci.

10. Vada predpokladaná v § 365 ods. 1 písm. f/ CSP (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) je vadou skutkovou. Rozhodnutie trpí skutkovými vadami, ak bol nesprávne vytvorený jeho skutkový základ (skutkové zistenia). Nesprávnosť skutkových zistení pri tomto odvolacom dôvode je spôsobená nesprávnym postupom súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov dokazovania, keď buď súd zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývali, alebo prípadne neprihliadol na skutočnosti, ktoré boli preukázané. Nesprávnym právnym posúdením veci zakladajúcim odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, ku ktorému môže dôjsť buď použitím iného právneho predpisu, než ktorý mal byť správne použitý, alebo síce aplikáciou správneho právneho predpisu, ale jeho nesprávnym výkladom, alebo aj aplikáciou právneho predpisu v rozpore s jeho inak správnou interpretáciou.

11. Podľa § 136 ods. 1 Obč. zák., vec môže byť v spoluvlastníctve viacerých vlastníkov.

12. Podľa § 137 ods. 1 Obč. zák., podiel vyjadruje mieru, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci.

13. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 184/2010 (na ktoré poukázali obe strany sporu, konkrétne žalobca v odvolaní, a v súlade s ktorým rozhodoval súd prvej inštancie) uviedol, že „ak spoluvlastník neužíva (nemôže užívať) spoločnú vec v rozsahu zodpovedajúcom jeho spoluvlastníckemu podielu, obohatenie druhého spoluvlastníka (ostatných spoluvlastníkov) spočíva v užívaní väčšieho rozsahu predmetu spoluvlastníctva, než ktorý zodpovedá jeho (ich) spoluvlastníckemu podielu“. Zdôraznil, že „nárok spoluvlastníka na náhradu za neužívanie spoločnej veci v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu vyplýva z ustanovenia § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Jeho nevyhnutným predpokladom je užívanie tejto veci druhým spoluvlastníkom (ostatnými spoluvlastníkmi) nad rozsah jeho (ich) spoluvlastníckeho podielu. Neužívanie veci v rozsahu spoluvlastníckeho podielu spoluvlastníkom musí byť dôsledkom jej užívania druhým spoluvlastníkom nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu. Len v takomto prípade sa spoluvlastník užívajúci spoločnú vec nad rozsah spoluvlastníckeho podielu podieľa na prisvojovaní si úžitkovej hodnoty veci vo väčšej miere, než zodpovedá jeho podielu. Nie je pritom rozhodujúce, či tento stav vyplýva z dohody spoluvlastníkov (okrem ak by jej súčasťou bola aj dohoda o bezplatnom užívaní celej veci alebo jej časti), alebo z rozhodnutia väčšinového spoluvlastníka, alebo či ide o faktický stav. Je zrejmé, že ak by spoločná vec vôbec nebola spoluvlastníkmi užívaná, žiaden nárok na náhradu za jej neužívanie by medzi nimi nevznikol. Rovnako takýto nárok nevzniká ani v prípade, ak spoluvlastník užíva len časť veci v rozsahu neprevyšujúcom jeho spoluvlastnícky podiel, pretože v takomto prípade nič nebráni druhému spoluvlastníkovi, aby sa tiež podieľal na svojom užívacom oprávnení v rozsahu svojho podielu, a to užívaním zostávajúcej časti veci. Dôvod, pre ktorý tento spoluvlastník prípadne spoločnú vec neužíva, nie je právne významný a rovnako tak nie je významné ani prípadné užívanie časti veci treťou osobou. Pri posudzovaní rozsahu užívania spoločnej veci však nemusí byť rozhodujúca len veľkosť užívanej časti veci (výmera časti pozemku), ale rozhodujúca môže byť úžitková (hospodárska) hodnota užívanej časti veci, ak je táto hodnota, vzhľadom na konkrétne okolnosti, u jednotlivých častí veci, rozdielna“.

14. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie, za podstatné pre priznanie žalobou uplatneného nároku považoval preukázanie toho, že žalovaný užíval predmetné nehnuteľnosti nad rámec svojho spoluvlastníckeho podielu.

15. V danej veci nebolo medzi stranami v konaní sporné, že sa na užívaní predmetných nehnuteľností nedohodli. Za takéhoto skutkového stavu, právo užívať vec, ktorá je predmetom podielového spoluvlastníctva, prislúcha všetkým spoluvlastníkom spoločne a mierou oprávnení každého z nich je jeho spoluvlastnícky podiel (§ 137 ods. 1 Obč. zákonníka). Okrem tejto rámcovej úpravy v Obč. zákonníku nie sú osobitné ustanovenia o tom, ako majú spoluvlastníci vec spoločne užívať. Posúdenie, či v konkrétnej veci žalovaný užíval v danom období predmetné nehnuteľnosti v rámci svojho spoluvlastníckeho podielu alebo nad jeho rozsah, bolo posúdením právnym vychádzajúc zo skutkových zistení. Záver súdu prvej inštancie o tom, že žalovaný v spornom období predmetné nehnuteľnosti neužíval nad rámec svojho spoluvlastníckeho podielu, zodpovedá zisteným okolnostiam posudzovanej veci. Žalobca v tomto smere neunesol dôkazné bremeno tvrdenia, keďže ani netvrdil (čo tvrdiť mal), ani nepreukázal, že mu žalovaný bráni v užívaní predmetných sporných nehnuteľností, nepredložil žiaden dôkaz o tom, že by bol požadoval od žalovaného, aby mohol nehnuteľnosti užívať. Z vykonaného dokazovania, keďže sa žalobca užívania nehnuteľností nikdy nedožadoval, súd dôvodne dospel k záveru, že žalobca nemá záujem predmetné nehnuteľnosti užívať v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu, napriek tomu, že žalovaný mu nikdy v ich užívaní nebránil, ani mu neznemožňoval ich užívanie v rozsahu zodpovedajúcom jeho spoluvlastníckemu podielu. Súd prvej inštancie teda vychádzal zo správneho skutkového záveru, že žalovaný neužíval nehnuteľnosti - ani pozemky, ani dom nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu, teda vo väčšom rozsahu, než zodpovedá jeho spoluvlastníckemu podielu, nakoľko nebolo preukázané, že by bol akokoľvek bránil v ich užívaní žalobcovi v rozsahu jeho spoluvlastníckeho podielu. Nebol tak splnený základný predpoklad pre priznanie peňažnej náhrady.

16. Súd prvej inštancie správne posudzoval uplatnený nárok podľa § 137 ods. 1 Obč. zákonníka, podľa ktorého podiel vyjadruje mieru, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci. Zároveň správne interpretoval toto ustanovenie vychádzajúc z názoru, že len ak spoluvlastník neužíva (nemôže užívať) spoločnú vec v rozsahu zodpovedajúcom jeho spoluvlastníckemu podielu v dôsledku jej užívania druhým spoluvlastníkom nad rozsah jeho spoluvlastníckeho podielu, len v takomto prípade sa spoluvlastník užívajúci spoločnú vec nad rozsah spoluvlastníckeho podielu podieľa na prisvojovaní si úžitkovej hodnoty veci vo väčšej miere, než zodpovedá jeho podielu a teda len v takom prípade vzniká jeho obohatenie. Aplikoval uvedené

ustanovenie § 137 ods. 1 Obč. zák. v súlade s jeho správnu interpretáciou, keď opodstatnenosť uplatneného nároku správne podmienil preukázaním skutočnosti, že neužívanie žalobcom nehnuteľností v rozsahu jeho spoluvlastníckeho podielu je dôsledkom ich užívania žalovaným ako ďalším podielovým spoluvlastníkom nad rámec jeho spoluvlastníckeho podielu, čo preukázané nebolo. Táto interpretácia súdu je plne v súlade s existujúcou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu (napr. rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo/31/2019, 4Cdo/218/2019).

17. Na margo odvolacích námietok žalobcu, ktoré odvolací súd vnímal ako nekonzistentné, dodáva: pokiaľ žalobca spochybnil právnu argumentáciu súdu prvej inštancie a mal ju za spornú, tak súd právne správne argumentoval, ako to už z vyššie uvedeného vyplýva. Pokiaľ ide otázka charakteru podielového spoluvlastníctva ako spoluvlastníctva ideálneho, niet sporu o tom, že spoluvlastnícky podiel nevymedzuje žiadnu určitú konkrétnu časť veci, ku ktorej by bol spoluvlastník oprávnený vykonávať svoje spoluvlastnícke právo, ale vyjadruje právne postavenia spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom. Určuje ako sa spoluvlastníci podieľajú na úžitkoch z veci a znášajú náklady s vecou spojené a pod. a ani prvoinštančný súd z charakteru spoluvlastníctva ako ideálneho nevyvodil záver o nedôvodnosti žalovaného nároku, ako to tvrdil v odvolaní žalobca. Použitá citácia žalobcu z rozsudku NS ČR sp. zn. 31Cdo/503/2011 ani nedáva zmysel, pretože žalobca ho necitoval správne a úplne (chýba záver 3. a začiatok 4. vety), ale aj je vytrhnutá z kontextu, v ktorom najvyšší súd sa zaoberal otázkou obmedzenie spoluvlastníckeho práva. Výškou žalovaného nároku, uplatneného žalobcom titulom bezdôvodného obohatenia sa súd ani nezaoberal, keďže nárok jednak inak právne posúdil, a ani ho nemal za dôvodný, a teda odvolacie námietky žalobcu vo vzťahu k výške bezdôvodného obohatenia sú bezpredmetné.

18. Na základe všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok v celom rozsahu, vrátane súvisiaceho výroku o trovách konania, ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

19. Podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodol i o trovách odvolacieho konania a to podľa § 255 ods. 1 CSP priznal žalovanému, ktorý bol v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešný, právo na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal.

20. Pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté: 3 hlasy za (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.